

Räddningstjänst för alla

– Kulturell kompetens krävs för att kunna möta alla

Den 8 december anordnades ett seminarium på temat inkludering, mångfald och jämställdhet. Utifrån dessa begrepp diskuterades hur man kan utveckla Sveriges räddningstjänster.

Jad Hajj, brandman på Räddningstjänsten Syd, berättade om hur hans arbetslag, där flera har utländsk bakgrund, är en jättebra kommunikationskanal mellan räddningstjänsten och personer från andra kulturer. Han menade att de skapar en tillit för räddningstjänsten i utsatta områden då de bland annat liknar de människor som bor där och kan tala flera språk.

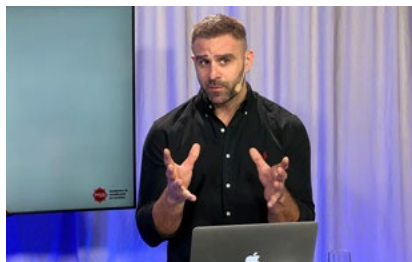
Nadim Ghazale, kommunpolis i Borås, föreläste om vikten av att ha kulturell kompetens – en medvetenhet om hur olika människor lever och om hur det kan vara till hjälp för polisens och räddningstjänstens arbete. Han menade att kulturell kompetens är nödvändig för att kunna möta alla olika människor.

–Kulturrevolutionen måste komma inifrån verksamheten, berättar Nadim. Det som syns påverkar och det skapar en gemensam identitet, även ute i samhället.

Seminarieret hölls digitalt vilket var en stor framgång. Omkring 300 personer deltog. Av dem var 75 politiker, vilket tyder på ett stort intresse för dessa frågor.

Stort intresse för karriärvalsstudien

På seminariet den 8 december presenterade också forskarna Lena Grip och Stefan Karlsson sin rapport om karriärval efter SMO och RUB. Rapporten visar bland annat att brist på jämställdhet är en central faktor för kvinnor att välja

Brandman Jad Hajj berättade om sitt arbetslag i Rsyd.

– Jätteroligt att så många har varit med och lyssnat idag, säger Ola Mårtensson, handläggare för jämställdhet och mångfald på MSB. I vårt samhälle lever människor från många olika kulturer och det är viktigt att räddningstjänsten kan ge alla en god service, fortsatte han.

Dagen avslutades med en paneldiskussion där Jan Sjöstedt, förbundsdirektör på Räddningstjänsten Väst samt NJR:s ordförande, och Sarah Faxby Bjerner, HR-specialist i Medelpads räddningstjänstförbund, deltog. Här lyftes bland annat frågan hur Sveriges räddningstjänster kan utvecklas och få en bredare mångfald.

– Räddningstjänsterna behöver arbeta tillsammans för att det ska bli en förbättring, sa Jan Sjöstedt. Tillsammans är nyckelordet.

Seminarieret var ett samarrangemang mellan MSB, NJR och SKR. Huvudsaklig målgrupp var politiker och chefer i räddningstjänsten.

Text och foto: Elin Jigenheim, Räddningstjänsten Väst

bort räddningstjänsten.

Den 25 november arrangerade MSB också ett digitalt möte om studien. Då beskrev forskarna sina resultat för sextioåttio personer.

Vårdanställd och brandman? Nja, tycker högre chefer

Ofta är det högre chefer som tycker att det är svårt för vårdanställda att vara brandman, visar en ny studie.

Som en del i ett större projekt om personalförsörjning på deltidssidan har MSB beställt en organisationsanalys om möjligheter och svårigheter med vård- och omsorgspersonal som räddningstjänstpersonal i beredskap.

Många av de 15 intervjuade lyfter fram att plötsliga larm ställer till det för brukare och arbetskamrater.

Men oftast är det chefer högre upp som betonar svårigheterna. De som jobbar närmare verksamheten beskriver det snarare som självklart att täcka upp för varandra.

– Det är tydligt att för att det ska fungera måste hela arbetslaget känna att det här är något de gör tillsammans, kommenterar Nina Bergström som ansvarar för projektet på MSB.

De som kombinerar uppdragen lyfter fram den personliga utvecklingen, möjligheten att få C-körkort och att brandmannauppgifter inspirerar till att träna mer.

Undersköterskorna konstaterar dessutom att räddningstjänsten har nytta av deras medicinska kunskaper och erfarenheter.

Stopp för stegtest i Attunda

Brandkåren Attunda har tidigare vid nyrekrytering använt ett test där den som söker jobb ska resa en utskjutsstege på egen hand. Testet är nu borttaget.

Förbundsdirektör Martin Öhrstedt hänvisar till Arbetsmiljöverkets föreskrifter, AFS 2012:2 om ergonomi.

– Enligt AFS:en ska man inte planera för lyft över 25 kilo, men det gör vi om vi har med momentet i testet. Vi har också haft flera anställda som fått axel- eller ryggproblem av det.

Cecilia Uneram tillsammans med några armeniska kollegor.

Nätverk stärker kvinnorna i Armeniens räddningstjänst

År 1999 blev Cecilia Uneram den första kvinnliga räddningschefen i Sverige. Nu är hon en av ledarna i ett EU-projekt för att förbättra civilskyddet i Armenien.

En av uppgifterna är att förebygga olyckor, stärka förmågan att hantera katastrofer och öka kunskapen bland allmänheten om vad var och en kan göra själv.

Maskulin heroism motverkar arbetet.

– Det är nästan stolta över att ta risker och har traditionellt kommunicerat att "gör ingenting, vi räddar dig!"

Så kom idén upp att lyfta fram de armeniska kvinnor som jobbar i räddningstjänsten och låta dem visa att superstarka män inte är de enda som kan göra jobbet.

Under hösten har det hållits tre träffar på olika ställen i Armenien.

– Totalt har närmare 70 kvinnor deltagit. De har olika positioner, ungefär hälften arbetar operativt.

Cecilia har bland annat berättat om sina erfarenheter som räddningschef och som ledare för USAR-insatser (sök och räddning) i katastrofområden.

Tanken är armeniskorna ska inspireras och i sin tur bli förebilder för att få fler att vilja bli en del av räddningstjänsten, som anställda eller som frivilliga.

Cecilia Uneram hoppas att nätverket ska uppmuntra kvinnorna att söka högre tjänster.

– Och att söka sig till internationella projekt. Flera av de kvinnliga medarbetarna pratar engelska, det blir en konkurrensfaktor till deras fördel.

För egen del tillträder Cecilia Uneram den 3 januari som förbundsledare i Södertörns brandförsvärsförbund.

Skellefteå tar hjälp av skolan för att språktesta RiB:are

Många känner igen det: Deltidskåren behöver rekrytera och det finns nyanlända som skulle passa.

– Vi vill också ha en bra blandning med kvinnor och män, ursprungssvenskar och nyanlända. Samtidigt måste språket funka, både läsförståelse och muntlig kommunikation. säger Johan Marklund, enhetschef på Skellefteå räddningstjänst.

En gång funkade det inte. En person fick skickas hem från Grib-utbildningen för att språkkunskaperna var för dåliga.

Besvikelse och frustration hos alla. Den situationen vill räddningstjänsten inte hamna i igen, men de vill ändå ha en större mångfald.

Räddningstjänsten fick hjälp av kommunens vuxenutbildning som utformade ett test utifrån Grib-utbildningens kurslitteratur. Godkänd nivå motsvarar svenska 1 som andraspråk på gymnasiet.

Alla sökande testas. På så sätt når man också dem som har läs- och skrivsvårigheter. I ett och ett halvt år har Skellefteå använt modellen. Ett tjugotal personer har klarat testerna. En handfull av dem har utländsk bakgrund.

Johan Marklund känner sig nu trygg på att språkkunskaperna räcker till.

– Och det är jätteskönt att inte vi själva måste göra bedömningen, vi kan ju inte det helt enkelt.

Hemmaträff i Medelpad

Årets nätverksträff för Kvinnor i räddningstjänsten hölls i Kiruna. Lite för långt bort, tyckte Medelpads räddningstjänstförbund som istället samlade alla förbundets kvinnor i Sundsvall, och bjöd in Höga Kusten och Vilhelmina.

– Vi var omkring 15 personer. Pengarna som skulle gått till resor och hotell använde vi till lön för deltidarna som deltog, säger HR-specialisten Sarah Faxby Bjerner.

Tanken var att de tillsammans skulle följa Kiruna-träffen digitalt. Tekniskt strul gjorde att de istället ägnade första dagen åt att prata bland annat mångfald, positiv särbehandling och erfarenheter av diskriminering.

– Det är värdefullt att få träffa kvinnor från hela Sverige, men lika viktigt att mötas på lokal nivå också.

Uppsala ny bas för NJR under 2022

Under 2021 har Räddningstjänsten Väst haft sekretariatet för Nätverket Jämställd Räddningstjänst, NJR. Vid

årsskiftet tar Uppsala brandförsvär över. Kontaktperson är brandchef Elisabeth Samuelsson.

MSB:s inriktning fastlagd

Nu har MSB beslutat om inriktning och handlingsplan för ökad jämställdhet och mångfald i räddningstjänsten.

Du hittar dokumentet på msb:s sida för jämställdhet och mångfald: <https://www.msb.se/mangfald>